

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ – 4101-10-18/2012

P/12/137

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin

T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66

lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/137 – Realizacja przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Adam Borowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83638 z dnia 6 listopada 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Towarzystwa Salezjańskiego w Szczecinie, ul. Ku Słońcu 124, 71-080 Szczecin ¹ , zwany w dalszej treści „Zespołem Szkół” (dowód: akta kontroli str. 3-5)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Książd Leszek Ziola – Dyrektor Zespołu Szkół ² . (dowód: akta kontroli str. 6-16)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ działalność Zespołu Szkół w zakresie realizacji przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych⁴, zwanej dalej „ustawą antynikotynową”.

Pozytywną ocenę uzasadnia należyte oznakowanie obiektów Zespołu Szkół i środka transportu, uregulowanie w regulaminie i instrukcjach wewnętrznych zakazów i obowiązków wynikających z ustawy antynikotynowej oraz przestrzeganie zakazu palenia na terenie szkoły przez pracowników.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Oznakowanie obiektów i środków transportu

Opis stanu
faktycznego

Stosownie do przepisów art. 5 ust. 1a ustawy antynikotynowej przy wszystkich wejściach do obiektów szkoły, na korytarzach, klatkach schodowych i przy pomieszczeniach kompleksu budynków przy ul. Ku Słońcu 124, na terenie posesji oraz w użytkowanym środku transportu⁵ umieszczone były w widocznych miejscach oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych.

(dowód: akta kontroli str. 17-19)

¹ Zespół Szkół utworzono z dniem 1 września 2011 r., który był następcą prawnym Szkół Salezjańskich w Szczecinie. W ramach Zespołu Szkół funkcjonowały: Szkoła Podstawowa Towarzystwa Salezjańskiego im. Św. Józefa funkcjonująca od 1 września 2003 r. (dalej „Szkoła Podstawowa”); Gimnazjum Towarzystwa Salezjańskiego im. Św. Józefa funkcjonujące od 1 września 2001 r. (dalej „Gimnazjum”); Liceum Ogólnokształcące Towarzystwa Salezjańskiego im. Św. Józefa funkcjonujące od 1 września 2004 r. (dalej „Liceum”); Zasadnicza Szkoła Zawodowa Towarzystwa Salezjańskiego funkcjonująca od 1 września 1994 r. (dalej „Szkoła Zawodowa”); Technikum Zawodowe Towarzystwa Salezjańskiego funkcjonujące od 1 września 1997 r. do 30 czerwca 2012 r. (dalej „Technikum”).

² Od dnia 1 lipca 2012 r., który jest również Dyrektorem Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Liceum i Szkoły Zawodowej. W okresie od dnia 26.08.2011 r. do 30 czerwca 2012 r. Dyrektorem Zespołu Szkół TS był ks. Dariusz Łokietek, który od dnia 1 września 2007 r. był Dyrektorem Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Liceum, Technikum i Szkoły Zawodowej.

³ NIK stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dz. U z 1996 r. Nr 10, poz. 55 ze zm.

⁵ Ustalenia na podstawie oględzin przeprowadzonych w dniu 8 listopada 2012 r. obiektów Zespołu Szkół (Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Liceum, Szkoły Zawodowej, Technikum oraz pomieszczeń w tych obiektach (poza salami lekcyjnymi), hali sportowej, terenu wokół obiektów oraz pojazdu Volkswagen T5 BUS

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Wyznaczenie palarni na terenie obiektów Zespołu Szkół

Opis stanu
faktycznego

Na terenie Zespołu Szkół nie było wyznaczonej palarni. Zgodnie z art. 5a ustawy antynikotynowej szkoły są wyłączone z obowiązku urządzenia palarni.

(dowód: akta kontroli str. 17-18)

3. Przestrzeganie zakazu palenia

Opis stanu
faktycznego

Przeprowadzone w dniu 8 i 14 listopada 2012 r. oględziny wszystkich wejść do kompleksu budynków przy ul. Ku Słońcu 124, korytarzy, pomieszczeń biurowych (bez sal lekcyjnych), terenu wokół obiektów szkoły oraz pojazdu wykazały, że stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy antynikotynowej przestrzegany był przez pracowników zakaz palenia tytoniu oraz wyrobów tytoniowych.

W toku oględzin w dniu 8 listopada 2012 r. ok. godz. 8.30 w jednej z toalet męskich w obiekcie szkół ponadgimnazjalnych stwierdzono niedopałek papierosa i dym papierosowy. Podczas oględzin w dniu 14 listopada 2012 r. stwierdzono, że zakaz palenia była przestrzegany.

(dowód: akta kontroli str. 17-20)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Znaleziony niedopałek i wyczuwalny dym papierosowy w jednej z toalet podczas oględzin w dniu 8 listopada 2012 r. świadczy o paleniu papierosów i złamaniu zakazu palenia przez ucznia.

(dowód: akta kontroli str. 17-18)

Dyrektor Zespołu Szkół w wyjaśnieniach podał m.in. „(...)Zdarza się i są to sporadyczne przypadki, że młodzież szkoły ponadgimnazjalnej, głównie ZSZ pali papierosy w budynku szkoły lub na terenie wokół szkoły.(...) W szkole prowadzona jest szeroka kampania antynikotynowa w ramach realizacji programu profilaktycznego wpisanego również na każdy rok szkolny w programy wychowawcze każdej z klas(...) Nauczyciele podczas aktywnego pełnienia dyżurów w czasie przerw są uświadomieni na problem palenia tytoniu wśród niektórych uczniów występujący w szkolnych toaletach, oraz na otwartym terenie szkoły.(...) Szkoła posiada monitoring na terenie szkoły. W najbliższej przyszłości planowane jest założenie czujników dymu w toaletach. W przypadku przyłapanego na paleniu podejmuje się szereg działań, o których uczniowie informowani są na początku każdego roku szkolnego(...)”

(dowód: akta kontroli str. 38-40)

W roku szkolnym 2010/2011 i 2011/2012 karami za palenie papierosów na terenie szkoły ukaranych zostało odpowiednio 20 i 12 uczniów. Liczba uczniów Zespołu Szkół wynosiła w tych okresach według stanu na koniec września 2010, 2011 i 2012 roku odpowiednio 665, 684 i 652. Sankcje wobec uczniów łamiących zakaz palenia papierosów opisano w pkt 5.2 niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 34-35)

4. Przestrzeganie zakazu sprzedaży wyrobów tytoniowych

Opis stanu
faktycznego

Na terenie Zespołu Szkół funkcjonuje sklep szkolny. W trakcie oględzin w dniu 8 i 14 listopada 2012 r. nie stwierdzono, aby prowadzona była sprzedaż wyrobów tytoniowych.

(dowód: akta kontroli str. 17-18)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

5. Obowiązki wynikające z ustawy antynikotynowej w świetle regulaminów obowiązujących w Zespole Szkół

Opis stanu
faktycznego

5.1. W Regulaminie Pracy z marca 2005 r. obowiązującym w Zespole Szkół zapisano m.in.:

- § 32 - naruszeniem podstawowych obowiązków pracowniczych jest w szczególności łamanie zakazu palenia papierosów w pracy, na terenie szkoły,
- § 34 - w stosunku do pracownika, który dopuszcza się nieprzestrzegania postanowień regulaminu pracy mogą być stosowane kary: zabranie całkowite lub częściowe premii pracownikowi, upomnienia lub nagany,
- § 35 - o wymiarze kary decyduje Dyrektor i powiadamia o tym pracownika .

(dowód: akta kontroli str. 21-24)

W okresie kontrolowanym⁶ żaden z pracowników obecnego Zespołu Szkół nie został ukarany ww. karami z tytułu łamania zakazu palenia papierosów w pracy na terenie szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 25)

5.2. W obowiązującej od marca 2005 r. procedurze postępowania w wybranych sytuacjach problemowych pojawiających się na terenie Zespołu Szkół zapisano m.in., że w przypadku zauważenia używania wyrobów tytoniowych przez ucznia na terenie szkoły, warsztatów szkolnych oraz terenów bezpośrednio przylegających do szkoły (chodnik, ulica Ku Słońcu):

- należy poinformować wychowawcę, pedagoga, Dyrektora Szkoły i rodziców ucznia oraz sporządzić wpis w dzienniku,
- wychowawca zobowiązany jest przydzielić punkty ujemne zgodnie z Wewnętrznym Systemem Oceniania, zwanym dalej „WSO”,
- w sytuacji braku poprawy wychowawca zgodnie z procedurami WSO stosuje gradację kar,
- wychowawca zobowiązany jest w ramach godzin wychowawczych corocznie przeprowadzać lekcję poświęconą używaniu wyrobów tytoniowych oraz skutkach zdrowotnych i prawnych,
- w przypadku gdy problem używania wyrobów tytoniowych występuje nagminnie wychowawca zobowiązany jest do zaproszenia na godzinę wychowawczą pedagoga lub przedstawiciela policji,
- w przypadku używania wyrobów tytoniowych na terenach szczególnie zagrożonych można zastosować naganę z pominięciem wcześniejszej gradacji kar.

(dowód: akta kontroli str. 26-29)

Wg obowiązujących WSO:

- a) w Gimnazjum w trakcie semestru uczeń może otrzymać punkty dodatnie lub ujemne, w tym 20 punktów ujemnych za każdą uwagę dotyczącą palenia papierosów; gradacja kar obejmuje: upomnienie wychowawcy (spadek ze 100 pkt do 70 pkt), nagana wychowawcy (spadek ze 100 pkt do 60 pkt), upomnienie dyrektora (spadek ze 100 pkt do 50 pkt), nagana dyrektora (spadek ze 100 pkt do 40 pkt), skreślenie z listy uczniów szkoły, jeśli podjęte wcześniej działania wychowawcze nie przynoszą oczekiwanego efektu i uczeń nie rokuje nadziei na poprawę swojego zachowania;
- b) w szkołach ponadgimnazjalnych w trakcie semestru uczeń może otrzymać punkty dodatnie lub ujemne, w tym 5 punktów ujemnych za palenie papierosów;

⁶ od 1.01.2010 r. do 16.11.2012 r.

gradacja kar obejmuje: upomnienie wychowawcy (spadek ze 100 pkt do 70 pkt), nagana wychowawcy (spadek ze 100 pkt do 60 pkt), upomnienie dyrektora (spadek ze 100 pkt do 50 pkt), nagana dyrektora (spadek ze 100 pkt do 40 pkt), skreślenie z listy uczniów szkoły, jeśli podjęte wcześniej działania wychowawcze nie przynoszą oczekiwanego efektu i uczeń nie rokuje nadziei na poprawę swojego zachowania.

(dowód: akta kontroli str. 30)

Podejmowane działania profilaktyczne polegały na tym, że w każdej z klas Gimnazjum, Liceum, Technikum, Szkole Zawodowej przynajmniej jedna lekcja godziny wychowawczej (maksymalnie 6 lekcji w roku szkolnym 2010/2011 i 5 lekcji w roku szkolnym 2011/2012) poświęcona była problematyce palenia wyrobów tytoniowych, w tym zakazowi palenia papierosów na terenie szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 31-34)

W roku szkolnym 2010/2011 kary za palenie papierosów otrzymało 20 uczniów:

- 3 uczniów Gimnazjum po minus 20 pkt,
- 2 uczniów Gimnazjum po minus 20 pkt, 5 uczniów Liceum, 2 Technikum i 8 Szkoły Zawodowej po minus 5 pkt. następnie po upomnieniu wychowawcy, naganie wychowawcy, upomnieniu Dyrektora Szkoły, nagana Dyrektora Szkoły.

W roku Szkolnym 2011/2012 kary za palenie papierosów otrzymało 12 uczniów:

- 4 uczniów Gimnazjum po minus 20 pkt. następnie gradacja kary do nagany Dyrektora Szkoły dla 3 i skreślenia 1 z listy uczniów,
- 2 uczniów Liceum, 1 ucznia Technikum i 5 uczniów Szkoły Zawodowej po minus 5 pkt następnie po upomnieniu wychowawcy, naganie wychowawcy, upomnieniu Dyrektora Szkoły, nagana Dyrektora Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 35-36)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Skargi i wnioski dotyczące realizacji ustawy antynikotynowej

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010-2012 (do zakończenia kontroli⁷) do Zespołu Szkół nie wpłynęły skargi lub wnioski dotyczące realizacji przepisów ustawy antynikotynowej lub kwestii z nią związanych.

(dowód: akta kontroli str. 37)

7. Problemy w realizacji ustawy antynikotynowej

Opis stanu
faktycznego

W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor Zespołu Szkół stwierdził, że:

- „1. Realizacja przepisów ww. ustawy obowiązującej od 15 listopada 2010 r. nie stwarza nam większych problemów. Zdarza się i są to sporadyczne przypadki, że młodzież szkoły ponadgimnazjalnej, głównie ZSZ pali papierosy w budynku szkoły lub na terenie wokół szkoły.
2. Zakaz palenia w szkole to problem dobrze znany naszym nauczycielom i od lat we wszystkich szkołach realizowane są programy profilaktyczne, w których uwzględnia się problematykę szkodliwości palenia. W WSO- trzecim załączniku do statutu szkoły mówi się o zakazie palenia i sankcjach związanych z łamaniem tego zakazu.(... W szkole prowadzona jest szeroka kampania antynikotynowa (...)
3. Stan prawny i organizacyjny jest wystarczający dla skuteczności ochrony zdrowia pracowników pedagogicznych i administracyjnych oraz uczniów wszystkich szkół przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. (...) Na 92 pracowników szkoły około 5% to osoby palące - są nimi pracownicy administracji, którzy jednak przestrzegają zakazu palenia papierosów na terenie szkoły.(...)”

(dowód: akta kontroli str. 38-40)

⁷ do 16.11.2012 r.

8. Kontrole przestrzegania przepisów ustawy antynikotynowej

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010-2012 (do końca października) w Zespole Szkół w przedmiotowym zakresie zostały przeprowadzone 2 kontrole przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Szczecinie, którzy nie stwierdzili nieprawidłowości w przestrzeganiu przepisów ustawy antynikotynowej.

(dowód: akta kontroli str. 41-42)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Zespołu Szkół w zakresie przestrzegania zakazu palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych przez pracowników szkoły, realizacji niektórych obowiązków z tym związanych, a także podejmowane działania profilaktyczne w celu przestrzegania zakazu palenia papierosów i represyjne w stosunku do uczniów w przypadkach łamania tego zakazu.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i ustalenia kontroli, Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Szczecin, dnia 23 listopada 2012 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

Kontroler
Adam Borowski
Główny specjalista kontroli państwowej

⁸ Dz. U. 2012 r. poz. 82 j.t.